

④ DE VREDESPIRAMIDE

De piramide is in opdracht van de oud-strijders van Ronchamp gebouwd om hun medesoldaten die in 1944 op de berg zijn gesneuveld te herdenken. Voor de bouw zijn de stenen van de oude kapel gebruikt. Deze piramide, die doet denken aan de architectuur uit de oudheid, dient ook als tribune waarop gelovigen de pelgrims mis kunnen bijwonen. De vredesduif die op de kleine ijzeren pilaar zit, is ontworpen door André Maisonnier. Hij was assistent van Le Corbusier en verantwoordelijk voor de bouw van de kapel.

⑤ DE CAMPANILE (KLOKKENTOREN)

Le Corbusier wilde geen kerkklokken in zijn kapel. Hij had een elektroakoestisch muzieksysteem in gedachten, die er overigens nooit is gekomen. Na het overlijden van Le Corbusier, bouwt Jean Prouvé in 1975 een ijzeren portaalconstructie die drie klokken draagt. De twee grootste klokken (*E* en *Fis*) komen uit de oude kapel. De kleine klok (*A*) draagt de naam Charlotte-Amélie-Yvonne-Marie en is vernoemd naar de moeder en de vrouw van Le Corbusier. De klok is in 1974 in Annecy gegoten. Elke dag om 9u, 12u en 19u luiden de klokken.

⑥ ⑦ HET KLOOSTER EN ORATORIUM

Om gelovigen te ontvangen en een spirituele aanwezigheid te behouden, besluiten de eigenaren om een klooster te bouwen. Ze nodigen de Orde der Clarissen uit Besançon uit om in het klooster te trekken. Het nieuwe klooster, gebouwd door Renzo Piano Building Workshop (RPBW), werd op 8 september 2011 geopend. Het bedrijf bouwde ook een nieuw bezoekerscentrum, de porterie (portierswoning), waar exposities worden aangeboden.

De gebouwen van Renzo Piano staan op de helling van de berg en zijn in harmonie met de kapel van Le Corbusier. De half-ondergrondse gebouwen zijn vanaf Notre-Dame du Haut niet te zien. Het klooster heeft twee verdiepingen: beneden bevinden zich de slaapkamers en boven de gezamenlijke ruimtes (ontvangstplek, werkplaatsen, keuken, oratorium). De grote ramen verbinden de nonnen met de natuur en de buitenwereld. Het gewapende beton is gebruikt om het gewicht van de aarde te dragen, maar ook als antwoord op het werk van Le Corbusier. De dagelijkse routine van de nonnen bestaat uit werken (het vervaardigen van religieuze kleding) en bidden.

Het oratorium achterin het klooster dient als kapel waar de nonnen dagelijks bijeenkomen om te bidden. Net als bij de kapel Notre-Dame du Haut lijkt het gewelf te zweven en richting het koor loopt het gewelf omhoog. Er valt zenitaal daglicht binnen, het symbool van eeuwig leven. Het grote kruis is een gift uit 1417 van de heilige prediker Vincent Ferrer (1350-1419) aan de Orde der Clarissen uit Besançon. De nonnen wilden graag houten meubilair. Het altaar, de wijwatervaten en de preekstoel zijn van olijfhout en de stoelen van beukenhout. De oranje gekleurde vloer geeft het oratorium een warme sfeer tijdens de schemering.

Doordat het klooster en de porterie ondergronds zijn gebouwd, zijn ze op een natuurlijke manier beschermd tegen temperatuurschommelingen. De warmtepomp en de aangrenzende wintertuin zorgen voor energiebesparingen.

DE LANDSCHAPSARCHITECTUUR

De Franse landschapsarchitect Michel Corajoud kreeg de opdracht om het uitzicht op de horizon te herstellen, zoals Le Corbusier had gewenst (jarenlang werd het uitzicht belemmerd door overwoekerende begroeiing). Om zo goed mogelijk het klooster te integreren in de bosrijke omgeving, hebben Piano en Corajoud besloten vier eiken tijdens de werkzaamheden te laten staan. Andere karakteristieke bomen uit Franche-Comté zijn nadien herplant.

LE CORBUSIER (1887-1965)

- 1927 - Publicatie *Vijf punten voor een nieuwe architectuur*
- 1931 - Villa Savoye (Poissy, Frankrijk)
- 1952 - Wooncomplex Unité d'habitation – Cité radieuse (Marseille, Frankrijk)
- 1960 - Klooster La Tourette (Éveux, Frankrijk)

JEAN PROUVÉ (1901-1984)

- 1939 - Maison du peuple, vliesgevel (Clichy, Frankrijk)
- 1956 - Maison des Jours meilleurs (prototype)
- 1966 - Gevel van de Tour Nobel (Parijs, Frankrijk)
- 1984 - Metaalconstructie, Palais Omnisport de Bercy (Parijs)

MICHEL CORAJOUD (1937-2014)

- 2005 - Sausset-Park (Villepinte, Frankrijk)
- 2006 - Aanleg kades aan de Garonne-rivier (Bordeaux, Frankrijk)
- 2006 - Gerland-Park (Lyon, Frankrijk)
- 2006 - Jardins d'Éole (Parijs)

RENZO PIANO (1937)

- 1977 - Centre Georges Pompidou (Parijs)
- 1997 - Fondation Beyeler (Riehen, Zwitserland)
- 2007 - New York Times Building (New York, U.S.A.)
- 2012 - Bridge Tower, The Shard (Londen, G.B.)

RONCHAMP

www.collinenotredameduhaut.com
+33 3 84 20 65 13

1955 - Le Corbusier

① Kapel
Notre-Dame du Haut

② [Kapelaanswoning]

③ Pelgrimsonderkomen

④ Vredespiramide

1975 - Jean Prouvé

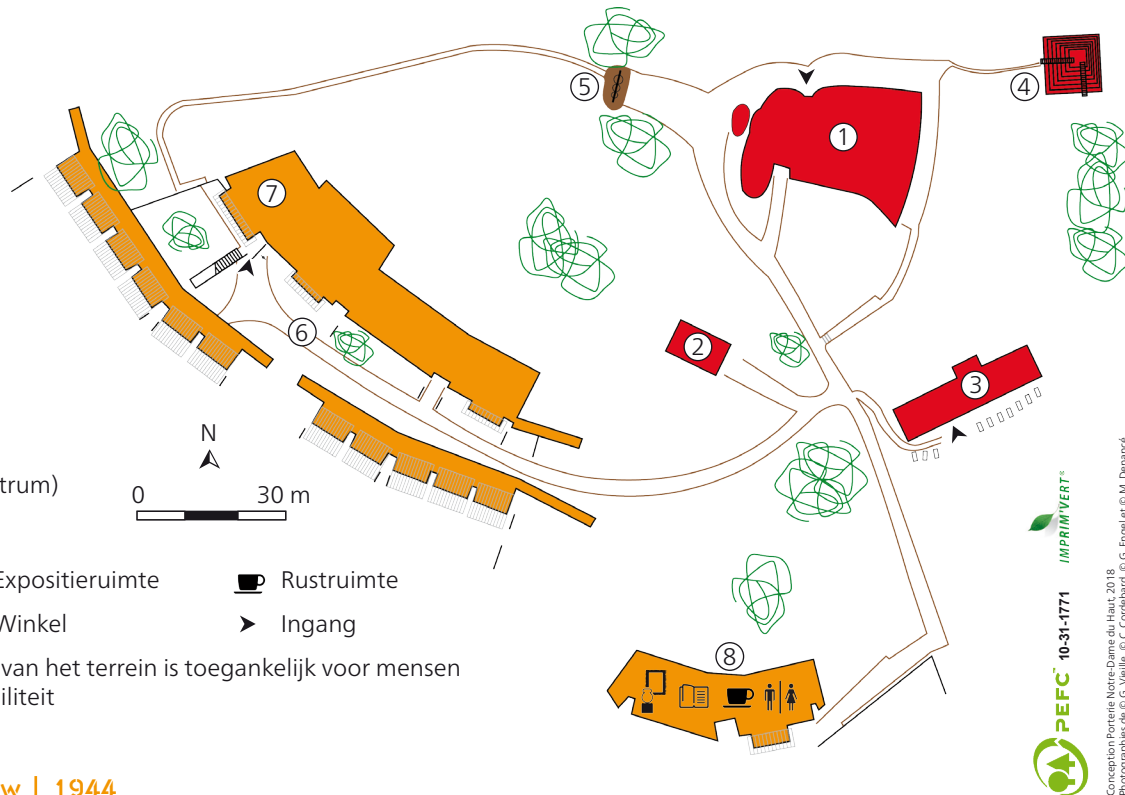
⑤ Klokkentoren

2011 - Renzo Piano

⑥ [Sint-Klara klooster]

⑦ Oratorium

⑧ Porterie (bezoekerscentrum)

[Privéruimtes]

Expositieruimte

Rustruimte

Toiletten

Winkel

Ingang

Het grootste gedeelte van het terrein is toegankelijk voor mensen met verminderde mobiliteit

Rond de 1e eeuw

Was het hier al een heilige plek tijdens het Romeinse Rijk ?

1092

Eerste vermelding van een kerk

1494

Eerste vermelding van een pelgrimstocht op 8 september (Maria-Geboorte).

1789

Tijdens de Franse Revolutie wordt de kapel staatseigendom

1799

168 dorpsbewoners kopen de kapel terug. Sindsdien is de top van de berg in particulier bezit

1843

Wederopbouw van de behoorlijk vervallen kapel. Andere werkzaamheden volgen in de loop van de 19e eeuw

1944

De kapel raakt beschadigd tijdens gevechten voorafgaande aan de bevrijding

1955

Inauguratie van de door Corbusier herbouwde kapel

1967

De kapel krijgt de classificatie Historisch Monument

1975

Klokkentoren, ontwerp van Jean Prouvé

2011

Klooster Sainte-Claire en bezoekerscentrum, ontwerp van Renzo Piano

2016

17 werken van Le Corbusier, waaronder Ronchamp, krijgen een plek op de UNESCO werelderfgoedlijst

① DE KAPEL VAN NOTRE-DAME DU HAUT

Na de verwoesting van de kapel in 1944 besluiten de eigenaren de kapel in een moderne stijl te herbouwen. Na veel teleurstellende projecten, richtten ze zich tot Le Corbusier (1887-1965). De bouwwerkzaamheden van Le Corbusier lopen van 1953 (bouw van een pilgrimsonderkomen en kapelaanswoning) tot 1955 (voltooiing van de kapel). Op 25 juni 1955 wordt het geheel van gebouwen geopend.

Le Corbusier is onder de indruk van het landschap en besluit de kapel te ontwerpen als een "gesprek met de omgeving", als een witte vuurtoren die de reizende pelgrim de weg wijst. Natuur, architectuur en religie gaan een fundamentele relatie aan: de gevels zijn gericht naar de natuur en het beeld van de Heilige Maagd Maria in de kapel wordt verheerlijkt door symbolen afkomstig uit de natuur (bloemen, vogels, etc.) en de kosmos.

Le Corbusier hervindt met zijn kapel de religieuze ruimte opnieuw uit, een plek waar licht een grote symbolische rol speelt. Bij de muur staat het beeld van de Heilige Maagd Maria, het dateert uit de 18e eeuw en is afkomstig uit de oude kapel. Het gewelf, dat door het licht boven het priesterkoor lijkt te worden opgelicht, is in werkelijkheid een gebogen schaal-vormige constructie die wordt ondersteund door vijftien pilaren van gewapend beton die in de muren zijn geïntegreerd. De niet-dragende muren zijn gebouwd van stenen van de in 1944 verwoeste kapel.

De architect voegt drie zijkappellen toe, die worden gevormd door de twee gebogen noordelijke muren en gebogen westelijke muur. Deze kapellen zijn tevens "lichtschachten" die de gelovige uitnodigen de blik naar het hemelse licht te werpen. Een van deze kapellen is rood geschilderd, een kleur die zowel kan verwijzen naar de opoffering van Christus als naar de soldaten die omkwamen in 1944.

De "lichtmuur" met talloze openingen wordt verlicht door zuidelijk licht. Op de muur zijn natuurvoorstellingen geschilderd en de ramen eren de Heilige Maria, "zo schoon als de maan" en de "morgenster". Het grote geëmailleerde kerkportaal met zijden van drie meter is ook van de hand van Le Corbusier. Van de buitenkant stelt het De Aankondiging van de Heer voor. Aan de binnenkant is de betekenis minder helder, maar zien we twee gevouwen handen naar de hemel geheven. Waarschijnlijk symbool voor het gebed of wederopstanding. Het kerkmeubilair, de biechtstoelen, de kerkbankjes, het altaar, het wijvatervat, de kandelaars, de kruizen, is ook ontworpen

door de architect. De architectuur en de meubels zijn gebouwd volgens Modulor, het door Le Corbusier bedachte meetsysteem dat de mens en bouwwerken in harmonie op elkaar afstemt.

Aan de oostelijke kant bevindt zich een groot openlucht priesterkoor. Daar worden pelgrims-ceremonies gehouden, zoals Maria-Tenhemelopneming (15 augustus) en Maria-Geboorte (8 september).

② DE KAPELAANSWONING ③ HET PELGRIMSONDERKOMEN

Het pilgrimsonderkomen was bestemd voor de bouwvaklieden die aan de kapel werkten. Het huis heeft twee grote slaapzalen, een refter (eetzaal) en een keuken. Na de opening van de kapel, konden pelgrims of groepen hier enkele dagen verblijven. Het andere huis, aanvankelijk bestemd voor de terreinopzichter, dankt zijn naam aan de kapelaan (de priester die verbonden is aan de kapel) die er woont.

Le Corbusier wilde ze eerst van hout en pisé (stampaarde) maken, zoals de "murondin" huizen die hij tijdens de oorlog ontwierp. Uiteindelijk zijn ze gebouwd met de stenen van de oude kapel en gewapend beton. De begroeide daken zorgen ervoor dat de gebouwen harmonieus passen in de omgeving en de begroeiing zorgt voor een goede dakisolatie.

Deze huizen zijn gericht op het zuidwesten en zuidoosten en vangen hierdoor de hele dag natuurlijk licht. Een ingenieus systeem van ramen in het dak, in het gedeelte dat de twee dakdelen verbindt, zorgt ervoor dat ook het achterste gedeelte van het huis wordt verlicht. De meubels binnen zijn door Le Corbusier ontworpen, net als het meubilair van de kapel.